

1. Udviklingsplan for specialundervisningsområdet - ÅBENT

Byråd

29. januar 2013

Sagsnr. 710-2011-81711

Dok.nr. 710-2013-27373

Sagsbehandler DPCHAN

Tidl. politisk behandling	BS-U, 08.06.12, pkt. 27, BS-U, 08.11.12, pkt. 50
Forventet sagsgang	BS-U, ØK, BY
Lovgrundlag	Folkeskoleloven, Bekendtgørelse om folkeskolens specialundervisning og anden socialpædagogisk bistand

SAGENS INDHOLD

Folketinget vedtog maj 2012 en ændring af bestemmelserne om folkeskolens specialundervisning, som betyder, at en betydeligt mindre andel af eleverne end hidtil vil kunne få specialundervisning. Formålet med lovændringen er at styrke skolerens rammer således, at flere børn med pædagogiske støttebehov kan tilgodeses gennem differentieret undervisning i almenområdet.

Børne- og Skoleudvalget godkendte 8. juni 2012 'Udviklingsplan for specialundervisningsområdet i Favrskov Kommune' som baggrundsmateriale til budgetprocessen for Budget 2013-16. Udviklingsplanen er efter budgetgodkendelsen 9. oktober 2012 blevet ajourført i overensstemmelse med indholdet i Budget 2013-16, hvor der blandt andet er afsat midler til kompetenceudvikling af lærere og pædagoger til varetagelse af inklusionsopgaven. Udviklingsplanen er ligeledes opdateret med elevtallene for skoleåret 2012/13.

Udviklingsplanen sigter mod en udvikling af Favrskov Kommunes specialundervisningstilbud, hvor flere elever får tilgodeset deres undervisningsbehov i almenklassen på distriktsskolen fremfor at blive henvist til specialundervisning andre steder. Samtidig indeholder planen en målsætning om, at Favrskov Kommune fremover selv skal tilbyde vidtgående specialundervisningstilbud, som i dag tilkøbes i andre kommuner. Med en udvidet tilbudsvifte styrker Favrskov Kommune både den økonomiske og den faglige styring af specialundervisningsområdet.

Favrskov Kommunes egne fremtidige specialundervisningstilbud foreslås derfor fremover at bestå af to typer af specialklasser, hvor de nuværende klasser fremover kaldes distriktsspecialklasser, og de mere specialiserede tilbud får betegnelsen fællesspecialklasser. Distriktsspecialklasser er de specialklasser, som er oprettet i de tre specialundervisningscentre, der allerede er etableret, og som primært er rettet mod elever inden for det enkelte specialundervisningscenters optageområde. Fællesspecialklasserne vil primært være rettet mod de elever, der i dag modtager specialundervisningstilbud uden for kommunen. Både distriktsspecialklasserne og fællesspecialklasserne indgår i den nuværende organisering i de tre specialundervisningscentre.

Det langsigtede mål med udviklingsplanen er, at andelen af folkeskolelever i Favrskov Kommune, der modtager specialundervisning, frem mod 2020 skal reduceres fra nuværende 4,6 % til 3 %.

Udviklingsplanen indeholder forslag til en ny budgettildelingsmodel for specialundervisningsområdet. Modellen skal sikre, at skolerne tildeles budget, så de får økonomisk råderum og incitament til at inkludere flere børn i skolernes almentilbud og dermed henvise færre børn til specialundervisning. Desuden understøtter budgettildelingsmodellen målet om, at Favrskov Kommune skal varetage en større andel af de specialtilbud, der i dag købes i andre kommuner.

Det forventes, at skolerne fra det nuværende årlige specialundervisningsbudget på 86,2 mio. kr. kan tilføres ca. 46,6 mio. kr.

Budgettildelingsmodellen for specialundervisningsområdet bygger på følgende overordnede rammer:

- Budgettet tildeles på baggrund af skolens elevtal.
- Der tages udgangspunkt i det samlede økonomiske serviceniveau fra 2013.
- Det samlede budget til specialundervisning reguleres som hidtil med 66 % i forhold til ændringer i demografien.

Udviklingsplanen foreslås gradvist implementeret fra 1. august 2013 og frem til 2015.

Børne- og skoleudvalget sendte 8. november 2012 udviklingsplanen i høring i skolebestyrelserne og skolernes SMU og LMU'er samt hos Handicaprådet med høringsfrist den 10. december 2012.

VURDERING

Alle høringsberettigede har afgivet høringssvar. Flere bestyrelser og MED-udvalg har valgt at indgive fælles høringssvar. Desuden har Favrskov Lærerforening og foreningen LeV Favrskov/Skanderborg afgivet høringssvar. Høringssvarene er vedlagt som bilag 1.

Børn og Skole har i bilag 2, 'Sammendrag og kommentering af høringssvar vedrørende udviklingsplanen', opsummeret hovedelementerne i de afgivne høringssvar og kommenteret de elementer, som går igen i høringssvarene, samt de konkrete forhold der berøres i de enkelte høringssvar.

Høringssvarene har givet anledning til forslag til følgende tilføjelse til Udviklingsplanen for specialundervisningsområdet:

- Der er indarbejdet en procedure i udviklingsplanen (punkt F side 43-44), for at kunne støtte den enkelte skoles håndtering af opgaven ved uforudsigelige og

ekstraordinære situationer med store udgifter til specialpædagogisk indsats eller betaling for specialundervisning.

Det foreslås, at Børne- og Skoleudvalget årligt orienteres om status for implementeringen af udviklingsplanen, herunder den økonomiske udvikling for de skoler, der i udgangspunktet har en økonomisk udfordring. Orienteringen foregår hvert år efter visitationen, første gang i maj 2013.

Børne- og Skoleudvalget har på udvalgsmødet 8. november 2012 spurgt til hvilke forhold, der kan lægge til grund for, at skolernes udgifter til specialundervisning er forskellige. Børn og Skole har i forlængelse heraf udarbejdet et notat om forskelle på skolernes specialundervisningsbudget og – forbrug. Notatet er vedlagt. Samlet set vurderer notatet, at den foreslåede budgetmodel indeholder tilstrækkelige instrumenter til at tage højde for de - relativt beskedne - forskelle i skolernes baggrundsvilkår, der kan medføre et større udgiftsbehov for enkelte skoler.

Børn og Skole vurderer, at tiltagene i det reviderede forslag til udviklingsplanen vil skabe et grundlag for, at skolerne inkluderer flere elever i de almene tilbud fra den målgruppe, der i dag ville få deres tilbud i en af kommunens specialklasser, og samtidig at kommunen i højere grad kan tilbyde flere elever specialiserede skoletilbud i egne tilbud. I praksis vil sidstnævnte ske ved, at Favrskov Kommune i stadig mindre grad nyvisiterer elever til specialtilbud i andre kommuner og i stedet opretter egne specialklasser til at varetage flere specialiserede skoleopgaver (inklusive fritidstilbud).

Resultatet af denne udvikling er, at Favrskov Kommune opretter færre, men mere specialiserede specialklassetilbud end i dag, primært via tre indsatser. For det første ved, at Favrskov Kommune køber færre tilbud i andre kommuner. For det andet ved, at kommunen reducerer antallet af kommunale specialklasser, som til gengæld samlet set vil blive mere specialiserede end i dag. For det tredje ved, at skolerne differentierer tilbuddene i det almene pædagogiske miljø yderligere.

En udvikling mod et faldende antal børn i specialundervisning forventes at kunne indfri det estimerede inklusionsmål, således Favrskov Kommune i 2020 udskiller maksimalt 3 % af eleverne (mod 4,6 % i dag) fra almenundervisningen til et specialundervisningstilbud. Effekten vil være, at det nuværende antal elever i 2012 i specialundervisning på ca. 300 i 2012 reduceres til ca. 200 i 2020.

Den foreslåede budgettildelingsmodel for specialundervisningsområdet er et centralt element i realiseringen af denne udvikling. Hovedprincippet i modellen er, at visitations- og budgetansvar følges ad. Skoleledernes kompetence til at henvise elever til specialundervisning følges op ved, at skolernes decentrale budgetter tilføres yderligere midler fra det nuværende centrale specialundervisningsbudget til inklusion og specialundervisning. Til gengæld skal skolen afholde udgiften til speci-

alundervisning af skolens samlede budget, hver gang der henvises en elev til specialundervisning.

Samlet set vurderes det, at omlægningen vil optimere resurserne til folkeskolens kerneydelse, blandt andet fordi inklusionen og den højere andel af kommunale specialtilbud reducerer udgifterne til især befordring og fritidstilbud.

INDDRAGELSE/KOMMUNIKATION

Udviklingsplanen er udarbejdet af en arbejdsgruppe med reference til chefen for Børn og Familie. Skolelederne har været repræsenteret i arbejdsgruppen og har løbende været inddraget i processen på skoleledermøder. Der har været afholdt to temamøder om inklusion med deltagelse af skoleledere, lærere og pædagoger.

Skolebestyrelserne har i juni 2012 haft mulighed for at kommentere udviklingsplanen. Der er indkommet tilbagemeldinger fra otte skolebestyrelser.

Børne- og Skoleudvalget sendte udviklingsplanen i høring 8. november 2012.

ØKONOMISKE KONSEKVENSER

Udviklingsplanen forudsætter overordnet set, at der ikke ændres i de samlede udgifter til løsningen specialundervisningsopgaverne. Ved omlægningen foreslås det, at der fra det nuværende centrale specialundervisningsbudget på 86,2 mio. kr. overføres 46,6 mio. kroner til skolernes decentrale budgetter på årsbasis. Det centralt placerede budget til specialundervisning bliver herefter reduceret til 39,6 mio. kr. Dette budget administreres af Rådgivningscenteret.

Skolerne vil i medfør af den nye budgettildelingsmodel for specialundervisningsområdet fra skoleåret 2013/14 få tilført de yderligere resurser til løsning af inklusions- og specialundervisningsopgaver på basis af skolens samlede elevtal. Den nye tildelingsmodel betyder samtidig, at hvis skolelederen beslutter at henvise en elev til specialundervisning uden for egen distriktsskole, så vil skolen skulle afholde en udgift af skolens budget på et takstbeløb svarende til ca. 170.000 kroner inklusiv normaltildelingen. Modsat kan skolen således selv råde over de ca. 170.000 kroner, hvis skolen selv vælger at løse opgaven.

Det foreslås, at den andel af budgettet til specialundervisning, som administreres af Rådgivningscenteret, omfattes af Favrskov Kommunes regler om overførselsadgang.

Ved omlægningen af specialundervisningen fra skoleåret 2013-14 må det forudses, at nogle skoler vil opleve, at udgifterne til specialundervisning er større end de tildelte resurser. Tilsvarende vil andre skoler opleve at få tildelt flere resurser, end de i dag bruger på specialundervisning. Det skyldes blandt andet, at de enkelte skoler i dag har udviklet forskellig praksis for, hvordan de varetager specialundervisning, og i hvilken grad de henviser til tilbud uden for distriktsskolen. Børn og

Skole foreslår på den baggrund en overgangsordning på to år, som sikrer en omfordeling mellem skolerne, så alle skoler får det bedst mulige afsæt til implementeringen af den nye specialundervisningsstruktur.

INDSTILLING

Børne- og skoledirektøren indstiller til Byrådet:

1. At Udviklingsplanen for specialundervisningsområdet godkendes med de ændringer, der følger af høringssvarene.
2. At den andel af budgettet til specialundervisning, som administreres af Rådgivningscentret, omfattes af Favrskov Kommunes regler om overførselsadgang.
3. At Børne- og Skoleudvalget orienteres om status for implementeringen af udviklingsplanen hvert år efter visitationen, første gang i maj 2013.
4. At budgettildelingsmodellen implementeres med en overgangsordning over to år, som beskrevet i udviklingsplanen.

BESLUTNING

Børne- og Skoleudvalget, 9. januar 2013:

Fraværende: Ingen

Ad 1-3). Indstilles godkendt.

Ad 4). Flemming Nørgaard (V) og Anders G. Christensen (V) stillede forslag om følgende ændring til indstillingspunkt 4:

At budgettildelingsmodellen igangsættes med en overgangsordning på to år, som beskrevet i udviklingsplanen, men at der udover dette afsættes 3 mio. kr. fra de centrale midler, som efter forhandling med skolechefen kan tildeles skoler, der som følge af ordningen har ekstraordinære udgifter. På baggrund af erfaringerne i overgangsårene genoptager Børne- og Skoleudvalget sagen vedrørende tildeling af ressourcer primo 2015 mhp., at der eventuelt udarbejdes en socioøkonomisk model, og samtidig vurderes det, om der fortsat er behov for den centrale pulje på 3 mio. kr. (som forsikringsordning), som var gældende i overgangsordningen.

Joachim Laursen og Steen Thomasen (A) og Erik Høeg (F) kunne ikke tiltræde ændringsforslaget.

Erik Høeg (F) foreslog følgende tilføjelse (kursiv) til indstillingspunkt 4:

At budgettildelingsmodellen implementeres med en overgangsordning over to år, som beskrevet i udviklingsplanen, *og at overgangsordningen evalueres på Børne- og Skoleudvalgsmøde i maj 2015 med henblik på eventuel justering og eller/forlængelse af overgangsordningen.*

Joachim Laursen og Steen Thomasen (A) og Erik Høeg (F) tiltrådte ændringsforslaget til indstillingspunkt 4.

Indstillingspunkt 4 indstilles godkendt med den af Erik Høeg foreslåede tilføjelse.

Anders G. Christensen og Flemming Nørgaard (V) kunne ikke tiltræde indstillingspunkt 4.

Økonomiudvalget, 22. januar 2013:

Fraværende: Ingen

Punkt 1-3 indstilles godkendt.

Venstre stillede forslag om følgende ændring til indstillingspunkt 4:

At budgettildelingsmodellen igangsættes med en overgangsordning på to år, som beskrevet i udviklingsplanen, men at der udover dette afsættes 3 mio. kr. fra de centrale midler, som efter forhandling med skolechefen kan tildeles skoler, der som følge af ordningen har ekstraordinære udgifter. På baggrund af erfaringerne i overgangsårene genoptager Børne- og Skoleudvalget sagen vedrørende tildeling af ressourcer primo 2015 mhp., at der eventuelt udarbejdes en socioøkonomisk model, og samtidig vurderes det, om der fortsat er behov for den centrale pulje på 3 mio. kr. (som forsikringsordning), som var gældende i overgangsordningen.

Forslaget faldt med stemmerne 4 imod og 3 for. Imod stemte Nils Boring, Erling Kvist Andersen, Niels Erik Nielsen og Erik Høeg. For forslaget stemte Anders G. Christensen, Kurt Andreassen og Nikolaj Per Schøler.

Punkt 4 indstilles godkendt med følgende tilføjelser:

- At overgangsordningen evalueres på Børne- og Skoleudvalgsmøde i maj 2015 med henblik på eventuel justering og/eller forlængelse af overgangsordningen.
- At den angivne buffer til bl.a. håndtering af tilflyttere i løbet af skoleåret på 2 mio. kr. også kan anvendes til andre formål.

Venstre kan ikke tiltræde indstillingen.

Byråd, 29. januar 2013:

Fraværende: Anna-Grethe Dahl, Isabell Friis Madsen, Lars Storgaard, Niels Erik Nielsen

Punkt 1-3 blev godkendt.

Venstre stillede følgende ændringsforslag til punkt 4:

At budgettildelingsmodellen igangsættes med en overgangsordning på to år, som beskrevet i udviklingsplanen, men at der udover dette afsættes 3 mio. kr. som en forsikringsordning, der finansieres af kassen. I 2013 udgør beløbet 5/12, svarende til 1,25 mio. kr., som efter forhandling med skolechefen kan tildeles skoler, der som følge af ordningen har ekstraordinære udgifter. På baggrund af erfaringerne i overgangsårene genoptager Børne- og Skoleudvalget sagen vedrørende tildeling af ressourcer primo 2015 med henblik på, at der eventuelt udarbejdes en socioøkonomisk

model, og samtidig vurderes det, om der fortsat er behov for en forsikringspulje på 3 mio. kr., som var gældende i overgangsordningen.

For forslaget stemte 11, mens 12 stemte imod. Ingen undlod at stemme. Forslaget er dermed faldet.

For forslaget stemte Anders G. Christensen, Kurt Andreassen, Hanne Smedegaard, Flemming Nørgaard, Christian Møller-Nielsen, Lone Jeppesen Glarbo, Nikolaj Per Schøler, Thomas Storm, Inge G. Sørensen, Kim Petersen og Torben Nielsen.

Imod forslaget stemte Nils Borring, Erling Kvist Andersen, Niels Flade Nielsen, Anders Nørgaard, Dan Jensen, Steen Thomasen, Joachim Laursen, Anne Neergaard, Erik Høeg, Michael P. Tersbøl, Susanne Hammelboe og Charlotte Green.

I forlængelse heraf blev der stemt om Økonomudvalgets indstilling vedr. punkt 4.

For indstillingen stemte 12, mens 11 undlod at stemme. Ingen stemte imod.

For stemte Nils Borring, Erling Kvist Andersen, Niels Flade Nielsen, Anders Nørgaard, Dan Jensen, Steen Thomasen, Joachim Laursen, Anne Neergaard, Erik Høeg, Michael P. Tersbøl, Susanne Hammelboe og Charlotte Green.

Følgende undlod at stemme: Anders G. Christensen, Kurt Andreassen, Hanne Smedegaard, Flemming Nørgaard, Christian Møller-Nielsen, Lone Jeppesen Glarbo, Nikolaj Per Schøler, Thomas Storm, Inge G. Sørensen, Kim Petersen og Torben Nielsen.

Indstillingen fra Økonomudvalget vedr. punkt 4 blev godkendt.

Bilag

Bilag 1. Høringssvar til udviklingsplanen	710-2013-1184
Bilag 2: Sammendrag og kommentering af høringssvar vedrørende udviklingsplanen	710-2012-324921
Udviklingsplan for Specialundervisningsområdet efter budgetproces og høring	710-2012-330112
Bilag (1-3) til Udviklingsplan for specialundervisningsområdet efter budgetprocessen	710-2012-252448
Notat om forskelle på skolernes specialundervisningsbudget og -forbrug	710-2012-319592